

Warszawa, dnia 11 marca 2016 r.

Poz. 326

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 9 marca 2016 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 349 i 1888) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415 i 765) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej określonej w ust. 4 pkt 3, 5 i 9 załącznika nr 4 do rozporządzenia, zmiany, o których mowa w ust. 2, są dopuszczalne po upływie dwóch lat uprawy tej rośliny.”;

2) w § 19:

a) w ust. 1 w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) sposobie wykorzystywania działek rolnych, zawierające w szczególności wskazanie:

- roślin uprawnych uprawianych na danej działce – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 i 6, oraz wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a,
- mieszanek roślin uprawnych uprawianych na danej działce – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, oraz wariantu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. b,
- gatunków oraz odmian drzew uprawianych na danej działce – w przypadku realizacji pakietu, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3,
- praktyki dodatkowej, o której mowa w części I ust. 4 pkt 2 lub 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia;”;

b) dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1 i 6 lub wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a może zostać zmieniony w części dotyczącej wskazania:

- 1) roślin uprawnych,
- 2) mieszanek roślin uprawnych

– uprawianych na danej działce, zawartego w oświadczeniu o sposobie wykorzystywania działek rolnych, lecz wyłącznie w ramach tego samego pakietu lub jego wariantu i tylko w przypadku, o którym mowa w art. 15 ust. 1 rozporządzenia nr 640/2014.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

6. W przypadku uprawy rośliny dwuletniej określonej w ust. 4 pkt 3, 5 i 9 załącznika nr 4 do rozporządzenia w ramach wariantu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6 lit. b, zmiana, o której mowa w ust. 5, może zostać dokonana wyłącznie w pierwszym roku uprawy tej rośliny.”;

3) w § 20:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantu 6.1. dołącza się dokument potwierdzający zakup kwalifikowanego materiału siewnego odmian regionalnych i amatorskich wpisanych do krajowego rejestru – w przypadku gdy wniosek ten dotyczy:

- 1) roku, w którym została rozpoczęta na danym gruncie w ramach tego wariantu uprawa rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej, wpisanych do krajowego rejestru;
- 2) czwartego roku ciągłej uprawy na danym gruncie w ramach tego wariantu rośliny danej odmiany regionalnej albo amatorskiej, wpisanych do krajowego rejestru.”;

b) uchyla się ust. 2;

4) w § 21:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. W przypadku gdy do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. b lub pkt 2, oświadczenie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje również informację, że do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie te wymogi.

4b. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5, z wyłączeniem wariantu 4.7., rolnik lub zarządca składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 30 września roku, w którym złożył wniosek o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach wariantów tych pakietów, kopię pierwszej strony dokumentacji przyrodniczej.”;

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. W przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego w ramach wariantu 6.2., rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 31 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, świadectwo oceny laboratoryjnej materiału siewnego odmian regionalnych lub amatorskich wpisanych do krajowego rejestru, a w przypadku roślin z gatunków wymienionych w ust. 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia – informację o wynikach badania nasion uzyskanych z roślin uprawianych w tym roku w ramach tego wariantu, wydane na podstawie przepisów o nasiennictwie, lub sporządzone na formularzu udostępnionym przez Agencję oświadczenie o posiadaniu plantacji nasiennej rośliny dwuletniej – w pierwszym roku uprawy tej rośliny.

6. W przypadku gdy rolnik lub zarządca nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 1, 2, 4, 4b lub 5, w terminie określonym w tych przepisach, kierownik biura powiatowego Agencji wzywa na piśmie rolnika lub zarządcę do dokonania tej czynności, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.”;

c) w ust. 7 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Czynność, o której mowa w ust. 1, 2, 4, 4b lub 5, dokonana:”;

5) w § 28 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Jeżeli zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, nastąpiło w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za ten rok, rolnik lub zarządca składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w terminie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło to zdarzenie, oświadczenie następcy prawnego tego rolnika lub zarządcy obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
- 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez tego rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 34 ust. 1–3.”;

6) w § 29 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Jeżeli przeniesienie posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym podjętym przez rolnika lub zarządcę nastąpiło w ostatnim roku realizacji zobowiązania rolno-

-środowiskowo-klimatycznego, lecz po doręczeniu decyzji w sprawie o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za ten rok, rolnik lub zarządca składa, na formularzu udostępnionym przez Agencję, w terminie 14 dni od dnia przeniesienia posiadania gruntów lub stada objętych zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, oświadczenie nowego posiadacza tych gruntów lub stada obejmujące zobowiązanie do:

- 1) kontynuowania realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez tego rolnika lub zarządcę do końca okresu objętego tym zobowiązaniem;
 - 2) zapłaty na rzecz Agencji równowartości kwoty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej uzyskanej przez tego rolnika lub zarządcę, jaką ten rolnik lub zarządca byłby obowiązany zwrócić, gdyby w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego przez tego rolnika lub zarządcę wystąpiły okoliczności stanowiące podstawę zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, wymienione w § 34 ust. 1–3.”;
- 7) w § 33:
- a) w ust. 10 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli zostanie stwierdzone, że plan działalności rolnośrodowiskowej jest niekompletny lub jest niezgodny z informacjami przekazanymi we wniosku i załącznikami do niego w zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2, lub 4, lub 5 lub ust. 2 pkt 1 lub 2, lub ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia, rolnik lub zarządca:”;
 - b) uchyla się ust. 12,
 - c) w ust. 13 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) wysokości płatności, jaka przysługiwałaby, gdyby rolnik lub zarządca przestrzegał tych wymogów, oraz”;
 - d) dodaje się ust. 14 i 15 w brzmieniu:

„14. Jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o którym mowa w ust. 1–3, 5, 8, ust. 11 pkt 1 i ust. 13, wystąpi powtarzalność, o której mowa w art. 35 ust. 3 akapit piąty rozporządzenia nr 640/2014, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w części dotyczącej danego pakietu lub jego wariantu, których dotyczy to uchybienie, jest zmniejszana, a w przypadku uchybienia, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 – podlega zwrotowi, dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobne niezgodności.

15. Jeżeli w odniesieniu do uchybienia, o którym mowa w ust. 6 i 9, wystąpi powtarzalność, o której mowa w art. 35 ust. 3 akapit piąty rozporządzenia nr 640/2014, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest zmniejszana, a w przypadku uchybienia, o którym mowa w ust. 11 pkt 2 – podlega zwrotowi, dodatkowo o kwotę stanowiącą iloczyn 7% kwoty, którą rolnik lub zarządca otrzymałby, gdyby to uchybienie nie wystąpiło, oraz liczby lat, w których wcześniej stwierdzono podobne niezgodności.”;
- 8) w § 34 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) rolnik zmniejszył wielkość obszaru gruntów ornych, do którego ubiegał się o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1, przy czym zwrotowi podlega ta część płatności przyznanej w ramach tego pakietu, która odpowiada procentowemu stosunkowi powierzchni obszaru gruntów ornych objętego zmniejszeniem do powierzchni obszaru tych gruntów ornych, do którego ubiegał się o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach tego pakietu;”;
- 9) w załączniku nr 2 do rozporządzenia:
- a) w części I ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przymy, w tym przymy balotowe, stogi lub brogi.”;
 - b) w części II:
 - w ust. 1 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) utrzymywanie okrywy ochronnej gleby, wymaganej przepisami w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, na posiadanych przez rolnika gruntach ornych, na których nie jest realizowany ten wariant, w przypadku gdy grunty te oraz grunty, na których jest realizowany ten wariant, znajdują się na obszarach zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska.”;

- w ust. 2:
 - pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) wypasanie pasów ochronnych w okresie od dnia 20 maja do dnia 1 października lub ich wykaszanie przynajmniej raz w roku w okresie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września;”
 - dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
 - „5) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z pasa ochronnego lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.”
- c) w części III ust. 6 otrzymuje brzmienie:
 - „6. Zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi.”
- d) w części IV:
 - w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące urządzenia melioracji wodnych szczegółowych do wymogów siedliskowych gatunków lub siedlisk będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone przez eksperta przyrodniczego, a w przypadku wariantu 4.7. – przez doradcę rolnośrodowiskowego;”
 - w ust. 2:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantów 4.1. i 5.1. Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (użytkowanie kośne, a w uzasadnionych przypadkach dopuszczonych przez eksperta przyrodniczego – kośno-pastwiskowe; w przypadku gdy ekspert przyrodniczy dopuścił użytkowanie kośno-pastwiskowe, jest możliwe stosowanie również użytkowania naprzemiennego);”
 - pkt 7 otrzymuje brzmienie:
 - „7) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas po pokosie w terminie od dnia 1 września do dnia 15 października przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość.”
 - w ust. 3:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantów 4.2. i 5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemiennie);”
 - w pkt 2:
 - lit. a otrzymuje brzmienie:
 - „a) częstotliwość koszenia przy użytkowaniu kośnym: jeden lub dwa pokosy w roku; liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego;”
 - lit. f otrzymuje brzmienie:
 - „f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – jeden pokos i wypas po pokosie w terminie do dnia 15 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;”
 - w ust. 4:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantów 4.3. i 5.3. Murawy (użytkowanie pastwiskowe, a w uzasadnionych przypadkach dopuszczonych przez eksperta przyrodniczego – kośne lub kośno-pastwiskowe; w przypadku gdy ekspert przyrodniczy dopuścił użytkowanie kośne lub kośno-pastwiskowe, jest możliwe stosowanie również użytkowania naprzemiennego);”

- w pkt 3 lit. f otrzymuje brzmienie:
 - „f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas w terminie od dnia 1 maja do dnia 15 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.”,
- w ust. 5:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantów 4.4. i 5.4. Półnaturalne łąki wilgotne (użytkowanie kośne, a w uzasadnionych przypadkach dopuszczonych przez eksperta przyrodniczego jest możliwy wypas po pokosie, przy użytkowaniu jednokośnym (użytkowanie kośno-pastwiskowe); w przypadku gdy ekspert przyrodniczy dopuścił użytkowanie kośno-pastwiskowe, jest możliwe stosowanie również użytkowania naprzemiennego):”,
 - w pkt 2:
 - lit. a otrzymuje brzmienie:
 - „a) częstotliwość koszenia przy użytkowaniu kośnym: jeden lub dwa pokosy w roku; liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego,”
 - lit. f otrzymuje brzmienie:
 - „f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas po pokosie w terminie od dnia 15 lipca do dnia 15 października przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.”,
- w ust. 6:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantów 4.5. i 5.5. Półnaturalne łąki świeże (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemiennie):”,
 - w pkt 2:
 - lit. a otrzymuje brzmienie:
 - „a) częstotliwość koszenia przy użytkowaniu kośnym: jeden lub dwa pokosy w roku; liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego,”
 - lit. f otrzymuje brzmienie:
 - „f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – jeden pokos i wypas po pokosie w terminie do dnia 15 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;”,
- w ust. 8:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantu 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO) (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemiennie):”,
 - w pkt 2 lit. f otrzymuje brzmienie:
 - „f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas po pierwszym i po drugim pokosie w terminie od dnia 31 października przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu;”,
- w ust. 9:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Wymogi dla Wariantu 4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemiennie):”,
 - w pkt 2:
 - lit. a i b otrzymują brzmienie:
 - „a) częstotliwość koszenia przy użytkowaniu kośnym: dwa pokosy w roku, a w uzasadnionych przypadkach jeden pokos w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym, jeżeli ekspert przyrodniczy określi taką konieczność,
 - b) termin koszenia: przy użytkowaniu kośnym – pierwszy pokos w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 15 lipca, drugi pokos w terminie od dnia 15 sierpnia do dnia 31 października, a w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym jeden pokos w terminie od

dnia 15 czerwca do dnia 31 października, jeżeli ekspert przyrodniczy określi taką konieczność; przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – pokos w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 15 lipca,”

- lit. f i g otrzymują brzmienie:
 - „f) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas po pokosie w terminie do dnia 31 października przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu,
 - g) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne – w przypadku użytkowania kośnego;”
- w ust. 10:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wymogi dla Wariantu 4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe albo naprzemienne);”
 - w pkt 5 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata (jeżeli ekspert przyrodniczy określi taką konieczność);”
 - pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) w przypadku corocznego koszenia: pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 15–85% powierzchni tej działki (procent powierzchni nieskoszonej określa ekspert przyrodniczy); w dwóch kolejnych latach należy pozostawić nieskoszone inne fragmenty działki rolnej, przy czym gdy w danym roku powierzchnia nieskoszonego fragmentu działki rolnej określona przez eksperta przyrodniczego jest większa niż powierzchnia fragmentu tej działki skoszonego w poprzednim roku, w danym roku należy pozostawić nieskoszony fragment tej działki, który obejmuje w całości również ten jej fragment, który został skoszony w poprzednim roku;”
 - pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas w terminie od dnia 15 maja do dnia 31 lipca przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, a w terminie od dnia 1 sierpnia do dnia 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu.”
- w ust. 11:
 - wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wymogi dla Wariantu 4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemienne);”
 - w pkt 2:
 - lit. a i b otrzymują brzmienie:
 - „a) częstotliwość koszenia przy użytkowaniu kośnym: jeden lub dwa pokosy w roku lub – w szczególnych przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego – koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata,
 - b) termin koszenia: przy użytkowaniu kośnym pierwszy pokos w terminie od dnia 10 lipca do dnia 31 lipca, drugi pokos w terminie od dnia 15 sierpnia do dnia 31 października, a w przypadku jednego pokosu – w terminie od dnia 10 lipca do dnia 31 października; przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym pokos w terminie od dnia 10 lipca do dnia 31 lipca,”
 - uchyla się lit. c,
 - lit. e otrzymuje brzmienie:

„e) w przypadku corocznego koszenia: pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 15–20% powierzchni tej działki, a w szczególnych przypadkach w odniesieniu do turzycowisk, zwłaszcza kępiastych – pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 50% powierzchni tej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy określi taką konieczność; w przypadku stosowania dwóch pokosów w roku

należy pozostawić nieskoszone te same fragmenty działki rolnej, a w dwóch kolejnych latach należy pozostawić nieskoszone inne fragmenty,”

--- lit. g i h otrzymują brzmienie:

„g) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – jeden pokos i wypas po pokosie w terminie do dnia 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu,

h) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne – w przypadku użytkowania kośnego;”

– w ust. 12:

-- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wymogi dla Wariantu 4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe albo naprzemienne):”

-- pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) częstotliwość koszenia przy użytkowaniu kośnym: jeden pokos w roku;”

-- pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym – wypas po pokosie w terminie do dnia 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach wariantu, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość.”

e) w części V tabela II otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;

10) w załączniku nr 3 do rozporządzenia:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Część ogólna – dotyczy wszystkich pakietów i zawiera w szczególności:

- 1) dane rolnika lub zarządcy realizującego zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz jego podpis;
- 2) dane doradcy rolnośrodowiskowego, przy udziale którego został sporządzony plan działalności rolnośrodowiskowej, i jego podpis oraz – w przypadku gdy plan ten został sporządzony również przy udziale eksperta przyrodniczego – dane tego eksperta i jego podpis;
- 3) czas realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego;
- 4) wykaz pakietów lub wariantów, w ramach których rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne;
- 5) określenie elementów krajobrazu rolniczego nieużytkowanych rolniczo, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia, występujących na obszarze gospodarstwa;
- 6) oświadczenie rolnika lub zarządcy o przekazaniu pełnych i prawdziwych danych niezbędnych do sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej;
- 7) informacje o zakazach ustanowionych na obszarach chronionych;
- 8) datę sporządzenia planu działalności rolnośrodowiskowej.”

b) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wymogów w ramach realizowanego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w tym także tych doprecyzowanych przez eksperta przyrodniczego lub doradcę rolnośrodowiskowego.”

c) w ust. 3 uchyla się pkt 2;

11) w załączniku nr 8 do rozporządzenia części II–IV tabeli otrzymują brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Do przyznawania i zwrotu pomocy finansowej w ramach „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zwanej dalej „płatnością rolno-środowiskowo-klimatyczną”, w sprawach objętych postępowaniami:

1) wszczętymi i niezakończonymi ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,

- 2) zakończonymi decyzją ostateczną wydaną na podstawie dotychczasowych przepisów, które zostały wznowione od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia

– stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu dotychczasowym.

§ 3. 1. Rolnik lub zarządca, który od dnia 15 marca 2015 r. realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, o którym mowa w art. 28 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), w ramach danego wariantu Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 lub Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, z wyłączeniem wariantu 4.7., składa do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa kopię pierwszej strony dokumentacji przyrodniczej, stanowiącej szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzonej w 2015 r. przez eksperta przyrodniczego, przed upływem 25 dni od dnia, w którym w 2016 r. upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

2. W przypadku gdy rolnik lub zarządca nie dokonał czynności, o której mowa w ust. 1, w terminie określonym w tych przepisach, kierownik biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wzywa na piśmie rolnika lub zarządcę do dokonania tej czynności, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Czynność, o której mowa w ust. 1, dokonana:

- 1) w terminie określonym w wezwaniu, o którym mowa w ust. 2,
- 2) po terminie określonym w tym przepisie, a przed doręczeniem wezwania, o którym mowa w ust. 2

– uważa się za dokonaną w terminie.

§ 4. Jeżeli przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia zostało stwierdzone, że dokumentacja przyrodnicza, stanowiąca szczegółową charakterystykę danego siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, sporządzona w 2013 albo 2014 r. przez eksperta przyrodniczego, jest niezgodna z informacjami przekazanymi we wniosku i zawartymi w planie działalności rolnośrodowiskowej, rolnik, o którym mowa w § 35 ust. 1 rozporządzenia zmienianego w § 1, nie jest obowiązany do:

- 1) uzupełnienia i poprawienia tej dokumentacji;
- 2) złożenia oświadczenia o uzupełnieniu lub poprawieniu tej dokumentacji do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- 3) zwrotu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej z tytułu niedokonania czynności określonych w pkt 1 lub 2.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2016 r.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *K. Jurgiel*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia 9 marca 2016 r. (poz. 326)

Załącznik nr 1

**Tabela II. Wymagania jakościowe dla nasion pozostałych gatunków roślin zagrożonych erozją genetyczną
(inne gatunki)**

Lp.	Gatunki	Minimalna czy- stość analityczna (nasiona czyste)	Maksymalna zawartość nasion innych gatunków (nasiona innych gatunków roślin)	Minimalna zdol- ność kiełkowania (siewki normalne i nasiona twarde)
		% wagowy		% liczbowy
1	2	3	4	5
1	Lnianka siewna (Lnicznik siewny) (<i>Camelina sativa</i> (L.) Crantz)	98	0,3	80
2	Nostrzyk biały (<i>Melilotus albus</i> Medik L.) ^{1) 2)}	96	2,5 ¹⁾	80 ²⁾
3	Lędźwian siewny (<i>Lathyrus sativus</i> L.)	98	1,5	80
4	Soczewica jadalna (<i>Lens culinaris</i> Medik.)	98	1,5	80
5	Pasternak zwyczajny (<i>Pastinaca sativa</i> L.)	97	0,5	70
6	Przelot pospolity (<i>Anthyllis vulneraria</i> L.)	98	0,5	70
7	Gryka zwyczajna (<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench)	98	1,5	80

¹⁾ Niedopuszczalna obecność nasion kianki (*Cuscuta*).

²⁾ Do 30% nasion twardych uznaje się za zdolne do kiełkowania.

Załącznik nr 2

II. Pakiet 2. Ochrona gleb i wód					
Wariant 2.1. Międzyplony					
Siewu roślin międzyplonowych dokonano w terminie po dniu 15 września, lecz do dnia 30 września	10%	1,25	–	–	13%
Siewu roślin międzyplonowych dokonano w terminie po dniu 30 września, lecz do dnia 15 października	20%	1,25	–	–	25%
Siewu roślin międzyplonowych dokonano w terminie po dniu 15 października	57%	–	–	1,75	100%
Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	10%	1,25	–	–	13%
Gatunek rośliny dominującej w mieszance co najmniej 3-gatunkowej zastosowanej jako międzyplon przekracza 70% jej składu lub gatunki zbóż wykorzystane w tej mieszance przekraczają 70% jej składu	15%	1,25	–	–	19%
Zastosowanie jako międzyplon tylko jednego gatunku rośliny	25%	1,25	–	–	31%
Zastosowanie jako międzyplon mieszanki złożonej z dwóch gatunków roślin	15%	1,25	–	–	19%
Zastosowanie jako międzyplon mieszanki składającej się wyłącznie ze zbóż	25%	1,25	–	–	31%
Zastosowanie nawożenia międzyplonu	10%	1,25	–	–	13%
Zastosowanie w międzyplonie pestycydów	5%	1,25	–	–	6%
Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	15%	1,25	–	–	19%
Nieprzyoranie międzyplonu (nie dotyczy systemu bezorkowego)	10%	1,25	–	–	13%
Spasanie mieszanek w innych terminach niż jest to dopuszczalne	10%	1,25	–	–	13%
Wariant 2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%					
Mieszanki traw zostały wysiane w nieodpowiednim terminie	40%	1,25	–	–	50%
Spasanie traw na pasie ochronnym w roku założenia pasa ochronnego lub w przypadku wysiania mieszanki traw w terminie od dnia 15 sierpnia do dnia 10 września – koszenie traw na pasie ochronnym w roku założenia pasa ochronnego	10%	1,25	–	–	13%
Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	15%	1,25	–	–	19%
Niewypasanie lub wypasanie od drugiego roku po założeniu pasa ochronnego w nieodpowiednim terminie	10%	1,25	–	–	13%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	10%	1,25	–	–	13%
Niełożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na pasie ochronnym rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	–	–	13%
III. Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych					
Prowadzenie sadu niezgodnie z wymogami, o których mowa w części III ust. 1 i 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia	57%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie herbicydów	5%	1,25	–	–	6%
Niewykonywanie któregokolwiek z określonych przez doradcę rolniczośrodowiskowego podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie lub wykonanie któregokolwiek z tych zabiegów niezgodnie ze wskazaniami tego doradcy	5%	1,25	–	–	6%
Niewykonywanie żadnego z określonych przez doradcę rolniczośrodowiskowego podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych w sadzie lub wykonanie ich niezgodnie ze wskazaniami tego doradcy	20%	1,25	–	–	25%
Niewykoszenie lub niewypasanie	5%	1,25	–	–	6%

Niełożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	10%	1,25	–	–	13%
IV. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000					
Zastosowanie wałowania	50%	–	1,5	–	75%
Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	25%	–	1,5	–	38%
Zastosowanie podsiewu – bez uprawy powierzchniowej gleby	25%	–	1,5	–	38%
Zastosowanie podsiewu – z zastosowaniem uprawy powierzchniowej gleby	50%	–	1,5	–	75%
Zastosowanie włókania w okresie: – od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.), – od dnia 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.)	20%	–	1,5	–	30%
Zastosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych)	15%	–	1,5	–	23%
Stworzenie nowych, rozbudowa i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące urządzenia melioracji wodnych szczegółowych do wymogów siedliskowych gatunków lub siedlisk będących przedmiotem ochrony w danym wariancie – z wyłączeniem działań dopuszczonych przez eksperta przyrodniczego, a w przypadku wariantu 4.7. – przez doradcę rolnośrodowiskowego	57%	–	–	1,75	100%
Składowanie biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej)	10%	1,25	–	–	13%
Wariant 4.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe i Wariant 5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe					
Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania, w przypadku niedopuszczenia takiego sposobu użytkowania przez eksperta przyrodniczego	33%	–	1,5	–	50%
Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	–	1,5	–	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	–	1,5	–	75%
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Niełożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%

Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Wariant 4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla i Wariant 5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla					
Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	-	1,5	-	75%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe					
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie pastwiskowe					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Nieprzestrzeganie dopuszczonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
Niezłożenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	-	1,5	-	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 4.3. Murawy i Wariant 5.3. Murawy					
Zastosowanie kośnego lub kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania, w przypadku niedopuszczenia takiego sposobu użytkowania przez eksperta przyrodniczego	33%	-	1,5	-	50%
Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	-	1,5	-	75%

Użytkowanie pastwiskowe					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	–	1,5	–	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	–	–	6%
Niezłożenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe					
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	–	–	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	–	–	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	–	1,5	–	15%
Wariant 4.4. Półnaturalne łąki wilgotne i Wariant 5.4. Półnaturalne łąki wilgotne					
Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania, w przypadku niedopuszczenia takiego sposobu użytkowania przez eksperta przyrodniczego	33%	–	1,5	–	50%
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	–	1,5	–	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	20%	–	1,5	–	30%
Zastosowanie wapnowania	10%	–	1,5	–	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	–	1,5	–	75%
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	–	–	31%

Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Wariant 4.5. Półnaturalne łąki świeże i Wariant 5.5. Półnaturalne łąki świeże					
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	-	1,5	-	75%
Zastosowanie wapnowania bez wykonania niezbędnych w tym zakresie analiz gleby lub jeżeli ekspert przyrodniczy nie dopuścił takiej możliwości	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe					
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie pastwiskowe					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie niedojadów w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	-	-	6%
Niezłożenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	-	1,5	-	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%

Wariant 4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i Wariant 5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i Wariant 4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające i Wariant 5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające					
Wymogi obowiązkowe					
Wydobycie torfu	57%	–	–	1,75	100%
Zalesienie	57%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	57%	–	–	1,75	100%
Pozostawienie rozdrobnionej biomasy	30%	–	–	1,75	53%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie, lub wykorzystywanie sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby	57%	–	–	1,75	100%
Nieusunięcie odpadów pochodzenia antropogenicznego	20%	–	–	1,75	35%
Niewycięcie wskazanych przez eksperta przyrodniczego lub wycięcie w nieodpowiednim terminie zarośli i podrostu drzew	25%	–	1,5	–	38%
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów, lub innej niż określona częstotliwości wycinania tych odrośli	15%	–	1,5	–	23%
Niewykoszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów lub niewycinanie tych odrośli, lub koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów w nieodpowiednim terminie, lub wycinanie tych odrośli w nieodpowiednim terminie	48%	1,25	–	–	60%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Wymogi uzupełniające					
Zastosowanie pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia runi lub niekoszenie runi, lub koszenie runi w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	–	–	13%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Wariant 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)					
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	–	1,5	–	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	–	1,5	–	15%

Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych innych niż bronowanie i przeorywanie lub zabiegów pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub w przypadku użytkowania pastwiskowego – do dnia 15 czerwca	20%	–	1,5	–	30%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	–	1,5	–	75%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe					
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	15%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	–	–	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	–	–	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	–	1,5	–	15%
Użytkowanie pastwiskowe					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	–	1,5	–	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	–	–	6%
Niezłożenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Wariant 4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba lub czajki					
Zastosowanie wapnowania	10%	–	1,5	–	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	–	1,5	–	75%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych innych niż bronowanie i przeorywanie lub zabiegów pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub w przypadku użytkowania pastwiskowego – do dnia 15 czerwca	20%	–	1,5	–	30%
Zastosowanie nawożenia – w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego i pastwiskowego	10%	–	1,5	–	15%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe					
Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%

Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	15%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	–	–	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	–	–	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	1,5	–	–	15%
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	–	1,5	–	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne – w przypadku użytkowania kośnego	10%	–	1,5	–	15%
Użytkowanie pastwiskowe					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	–	1,5	–	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	–	–	6%
Niezłożenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Wariant 4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki					
Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	–	–	1,75	100%
Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	–	1,5	–	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	–	1,5	–	75%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych innych niż bronowanie i przeorywanie lub zabiegów pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu	20%	–	1,5	–	30%
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Wykoszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata, w przypadku gdy ekspert przyrodniczy nie określił takiej konieczności	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 85% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	–	–	13%

Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	–	–	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	–	1,5	–	15%
Wariant 4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego					
Zastosowanie wapnowania	10%	–	1,5	–	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	50%	–	1,5	–	75%
Zastosowanie nawożenia – w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego i pastwiskowego	10%	–	1,5	–	15%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych innych niż bronowanie i przeorywanie lub zabiegów pielęgnacyjnych w terminie: 1) od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu – w przypadku użytkowania kośnego i kośno-pastwiskowego, lub 2) do dnia 10 lipca – w przypadku użytkowania pastwiskowego	20%	–	1,5	–	30%
Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe					
Zastosowanie innej niż określona częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	–	1,5	–	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	–	–	31%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej, a w przypadku turzycowisk – mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	–	–	6%
Pozostawienie większej niż 20% nieskoszonej powierzchni działki rolnej, a w przypadku turzycowisk – większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	–	–	13%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	–	–	13%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	–	–	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	–	1,5	–	15%
Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	–	1,5	–	15%
Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne – w przypadku użytkowania kośnego	10%	–	1,5	–	15%
Użytkowanie pastwiskowe					
Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie	33%	–	1,5	–	50%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	–	1,5	–	30%
Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie	5%	1,25	–	–	6%
Niezłożenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów	33%	–	1,5	–	50%

Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wariant 4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza					
Zastosowanie pastwiskowego sposobu użytkowania	57%	-	-	1,75	100%
Zastosowanie nawożenia lub wapnowania	10%	-	1,5	-	15%
Mechaniczne zniszczenie struktury gleby, w tym przez bronowanie lub przeorywanie	57%	-	-	1,75	100%
Wykonanie jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych innych niż bronowanie i przeorywanie lub zabiegów pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu	20%	-	1,5	-	30%
Niewykoszenie lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie	33%	-	1,5	-	50%
Pozostawienie mniejszej niż 15% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
Pozostawienie większej niż 20%, lecz mniejszej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	25%	1,25	-	-	31%
Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Niełożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
Wypasanie w nieodpowiednim terminie	15%	1,25	-	-	19%
Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%